

RUỘT ĐAU CHÍN KHÚC

Tập thơ của Quan Dương

Tác giả tự xuất bản, 1998

THAY LỜI TỰA

Trần Hoài Thư

Thơ. Có phải những nỗi niềm bi thiết? Có phải những hệ lụy oan khiên? Có phải trăm năm người về qua đây cốc, hay mắt em ròn rợn hồ ly? Thơ có phải anh rung nhịp ca xang mà vỗ tay trên từng chữ nghĩa sống và chết, đỏ và xanh, như bài Đường thi xa xưa. Thơ. Có phải là một tổng nhập của âm thanh, của tư tưởng, của ngoại giới và nội tâm mà tạo nên chữ nghĩa? Với tôi, thơ Quan Dương, đau và nhức. Nhức và đau. Trăn trở và thét gào. Đôi mắt nhà thơ trũng sâu mất ngủ. Bởi con tim nhà thơ là tiếng chập chùng của một quê hương của bầu trời xám khổ nạn, của vàng trắng bể đôi, của quần quật mờ hôi không khô chiếc áo. Ăn đám rau dại bên đường không kịp trở lá non, của chiếc áo ta mang và cả chiếc áo em mười bảy tuổi trại A.30, của tuổi trẻ, của anh và của tôi:

*Có một miền quê
nằm giữa vắt ngang đường
Đèn dây phố ngủ trên lưng quốc lộ
Một miền quê vô danh?
Có thể
Sao trở trần hoài trong nỗi trăn miên*

*Có một miền quê thoát thân từ khổ nạn
lăn lóc nhiều nhưng chưa thấm đủ hai tiếng:
quê hương
(Thương Nhớ Một Miền Quê)*

*Củ khoai mì lột dạ thay cơm
Trên rừng cải tạo
Quần quật mờ hôi không khô chiếc áo
Ăn đám rau dại bên đường không kịp trở lá non
Bụng đói ngược sao trời
bất gặp vàng trắng
Vàng trang bể đôi! Ai bé gãy?
Tiếc trách sao không được chia một nửa
Để vàng thương nhớ mang trái gởi về xuôi
(Nỗi Niềm)*

*Mảnh vá vai, mảnh vá trên lưng
Áo tôi vá nhiều màu sặc sỡ
Trên đầu tôi mảnh cò màu đỏ
Đít quần tôi mảnh vá màu đen
(Ruột Đau Chín Khúc)*

*Vòng rào đó em phơi chiếc áo
Nắng đầm qua những lỗ rách buồn
Ai cào xé mảnh tình đất nước
Gởi sang em vá nỗi đau chung
(Còn Mãi Buổi Chiều Trong Tôi)*

Thơ của Quan Dương. Đọc hoài càng thấm thía. Lặng trên từng chữ nghĩa. Hạnh phúc ngắt ngây trên từng nụ hoa. Tình yêu cũng mệnh mông trên đôi vai người vợ, người tình, ngậm ngùi trên số phận của người tù, và người xa hương. Tôi thích thơ Quan Dương, bởi vì Quan dương đã làm thay tôi.

chuyên chở thay tôi, nghĩ những điều mà tôi không nghĩ ra, trải những gì mà tôi muốn trải, muốn gởi gắm. Nhất là cho thế hệ trẻ, con cháu chúng tôi.

Còn rất nhiều, rất nhiều điều đáng nói. Ngôn ngữ đã lạ mà ý thơ càng lạ hơn. Ví dụ như bốn chữ "dây phố cong mình" trong:

Dây phố cong mình giữa đời tít tắp

Nắng vẫn vô tình rớt xuống thản nhiên

hay "tấm bảng chỉ đường vẽ hình mạng nhện"

Tấm bảng chỉ đường vẽ hình mạng nhện

Ta chạy tìm ta đủ muốn điên khùng

(Nắng Tĩnh Lặng)

Cần gì giải thích về ý nghĩa nhân sinh. Một tấm bảng chỉ đường với hình mạng nhện, cũng đủ nói lên tất cả. Lớn hay không lớn là đây. Những ý tưởng so sánh lạ lùng này được tìm gặp bằng bạc trong suốt tập thơ. Và, theo tôi nghĩ đó chính là một đặc thù của Quan Dương và rất Quan Dương. Như đặc thù của Nguyễn Bắc Sơn qua *Mai ta đứng trên ta còn sống. Về ghé Sông Mao phá phách chơi*, Tô Thùy Yên qua *Ta về một bóng trên đường lớn* hay Khoa Hữu qua những giòng thơ bi phần hùng tráng từ trong nước gởi ra... Chẳng hạn Quan Dương ví cuộc đời mình như:

Giọt cà phê đen thui

Rơi. Đụng vào đáy cốc

Giọt đời tôi như cút

Rơi. Biết đụng vào đâu

(Đồng Rác)

Tôi giống cành cây khô trụi lá

Đứng nín thở gọi trời gọi muôn phương

Sốt chút bụi ngùi em vọng lại

Rồi oâng tan dần theo khói sương

(Quán Cà Phê Nửa Đêm)

Chúng ta sẽ thấy nét đặc thù này trên hầu như tất cả bài thơ. Nhiều, nhiều lắm. Người đọc sẽ kinh ngạc những từ lạ (trong thơ) mà quen, quen mà lạ này. Xin đơn cử ít câu như *Có một miền quê nằm giữa vắt ngang đường...* Như *Một chén nước mắm đường dầm ớt + một trái xoài xanh/ Chia đều hai tiếng: hít hà/ số thành: bà xã...* Như *Ngày xưa, em con để ngủ trong hang/ Anh đổ nước ngoi đầu lên để thở...* Rõ ràng Quan Dương đã tạo cho thơ mình một con đường riêng, phong cách riêng, khí hậu riêng. Không ai có thể lẫn lộn thơ Quan Dương với thơ người khác được.

Tôi không phải là người phê bình. Tôi chỉ là người yêu thơ, và trân quý những bài thơ đã chuyên chở nỗi lòng của tôi, tuổi trẻ của tôi. Và anh đã cho tôi món quà tinh thần ấy. Xin cảm ơn anh Quan Dương. ■

Trần Hoài Thu